Digiraati

Loppulausuma raadille: TELMA-koulutuksen sisällöt opiskelijoiden näkökulmasta

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan TELMA-koulutuksen opiskelijoiden ja huoltajien tai laillisten edustajien keskustelu koulutuksen perusteista Digiraati-palvelussa 27.2.–29.3.2026.

Opetushallitus järjesti 27.2.–29.3.2026 Digiraatikeskustelun, jonka tavoitteena oli kuulla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan TELMA-koulutuksen opiskelijoiden sekä alaikäisten opiskelijoiden ja huoltajien tai laillisten edustajien näkemyksiä TELMA-koulutuksen sisällöistä. Keskustelu toteutettiin suomen ja ruotsin kielellä, ja se oli osa TELMA-koulutuksen perusteiden uudistamistyötä.

Digiraati toteutettiin oikeusministeriön ylläpitämässä Digiraati.fi-palvelussa. Keskustelu käytiin anonyymisti nimimerkillä, ja sitä ohjasivat fasilitaattorit. Osallistujat pystyivät vastaamaan joko merkitsemällä koulutuksen sisältöjä tärkeiksi tai kirjoittamalla. Oppilaitokset tiedottivat opiskelijoita sekä huoltajia tai laillisia edustajia osallistumismahdollisuudesta. Opiskelijoiden vastaamisen tueksi laadittiin kuvataulut, jotka havainnollistivat kysymyksiä ja tukivat vastaamista.

Keskustelussa oli kymmenen teemaa, joihin saatiin runsaasti reaktioita ja yli 400 avointa vastausta. Tämä loppulausuma kokoaa yhteen keskusteluun osallistuneiden näkemykset ja sisällöt, joita raatiin osallistuneet pitävät tärkeinä TELMA-koulutuksessa.

1. Arjen taidot

Vastausten perusteella arjen taitojen opiskelu on yksi TELMA-koulutuksen tärkeimmistä osa alueista. Vastaajat pitävät tärkeänä vahvistaa koulutuksessa seuraavia arjen taitoja:

- raha-asioiden hallinta
- arjen suunnittelu ja valintojen tekeminen
- ruoanlaitto ja aterioiden suunnittelu
- asumisen taidot, kuten siivous ja pyykinpesu
- itsenäinen liikkuminen ja uusien reittien oppiminen.

2. Työhön valmentautuminen

Vastausten perusteella työhön valmentautuminen on tärkeä osa TELMA-koulutusta. Osa vastaajista toi esiin, että kaikkien opiskelijoiden tuen tarve tai työkyky ei mahdollista työhön valmentautumista samalla tavalla. Vastauksissa mainittiin työhön valmentautumisen mahdollisuudet esimerkiksi eläintenhoidon ja erilaisten kädentaitojen parissa. Työhön valmentautumisen tärkeiksi sisällöiksi koulutuksessa mainittiin:

- työpaikan sääntöjen ja toimintatapojen opettelu
- työaikojen ja aikataulujen noudattaminen
- hyvän työasenteen vahvistaminen
- työturvallisuus
- itsenäisen työskentelyn harjoittelu
- palautteen saaminen ja antaminen
- työpaikalle liikkuminen mahdollisimman itsenäisesti.

3. Itsenäiseen elämään valmentautuminen

Itsenäistymiseen liittyvät taidot nousivat vastauksissa vahvasti esiin. Vastaajien mukaan itsenäiseen elämään valmentautumisen tulisi olla käytännönläheistä. Tärkeiksi itsenäiseen elämään valmentautumisen sisällöiksi mainittiin:

- omien asioiden hoitaminen (Kela, pankki, viranomaispalvelut)
- raha-asioiden hahmottaminen ja oman talouden suunnittelu
- terveyteen liittyvien asioiden hoitaminen
- asumisen harjoittelu
- harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyvät valinnat
- arjen rytmin ja oman näköisen elämän rakentaminen
- jatkosuunnitelma TELMA-koulutuksen jälkeen.

4. Vuorovaikutustaidot

Vastausten mukaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja ryhmässä toimimisen vahvistaminen ovat TELMA-koulutuksen tärkeitä

osa-alueita. Vastaajat nostivat esiin erityisesti seuraavia koulutuksen sisältöjä:

- kaverisuhteiden tukeminen
- ystävällisyys ja toisten kannustaminen
- ryhmässä toimiminen
- tunteiden ilmaiseminen ja sääteleminen
- avun pyytämisen harjoittelu
- hyvä yhteishenki ja syrjimättömyys
- kiusaamisen ehkäisy.

5. Digitaidot

Vastausten perusteella digitalisaation merkitys on TELMA-koulutuksessa keskeinen. Vastaajat pitävät tärkeänä, että koulutuksessa vahvistetaan seuraavia digitaitoja:

- puhelimen ja tietokoneen käyttö
- sähköpostin, hakemusten ja viranomaispalvelujen käytön harjoittelu
- pankkiasioiden hoitaminen digitaalisesti
- julkisen liikenteen sovellusten käyttö (esim. HSL)
- turvallinen somekäyttäytyminen
- salasanojen hallinta ja tietoturva
- kriittisen medialukutaidon harjoittelu
- digitaalinen oppiminen ja oppimisalustoihin tutustuminen.

Digitaidot nähdään olennaisina itsenäistymisen, työelämässä toimimisen ja arjen sujuvuuden kannalta. Lisäksi tuotiin esiin, että puhelimen käyttöä on tärkeää harjoitella, mutta opetuksessa sitä tulisi käyttää silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tai liittyy oppimistehtäviin.

6. Hyvinvointitaidot

Vastausten perusteella hyvinvointitaidot ovat tärkeä osa TELMA-koulutusta. Vastauksissa nousi esiin seuraavia hyvinvointiin liittyviä koulutussisältöjä:

- riittävä uni, säännöllinen vuorokausirytmi ja lepo
- terveellinen ja riittävä ravinto sekä yhteiset ruokailuhetket
- liikunta, ulkoilu ja luonnossa liikkuminen
- hygienian ja terveyteen liittyvien perusvalmiuksien vahvistaminen

- tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä oman voinnin kuunteleminen
- jaksamista tukevat tauot ja palautuminen
- sosiaalinen hyvinvointi, ihmissuhteet ja syrjimättömyys.

Vastaajat pitivät tärkeänä, että hyvinvointiin liittyviä taitoja vahvistetaan säännöllisesti ja käytännönläheisesti. Hyvinvointiin liittyvät taidot koettiin olennaisiksi opintojen aikana jaksamisen ja tulevaisuuden itsenäisen elämän kannalta.

7. Aiheita, jotka vastaajien mielestä tulisi koulutuksessa säilyttää

Vastausten perusteella TELMA-koulutuksen nykyisiä sisältöjä pidetään pääsääntöisesti hyvinä ja tärkeinä. Vastaajien mukaan koulutukseen tulisi sisältyä:

- työhön valmentautuminen
- arjen taidot
- hyvinvointitaidot
- digitaidot
- vuorovaikutus- ja kaveritaidot
- liikunta
- taide- ja kulttuuriaineet
- toiminnalliset sisällöt (retket, projektit, kädentyöt)
- turvallinen ja kiusaamaton oppimisympäristö.

8. Aiheita, joita vastaajien mielestä voisi olla koulutuksessa lisää

Vastauksissa korostuivat toiminnallisuus, liikkuminen, elämyksellisyys ja käytännönläheisyys. Vastaajien esiin nostamia sisältöjä, joita koulutuksessa voisi olla enemmän:

- työhön valmentautuminen
- liikunta
- ruoanlaitto ja arjen taidot
- retket ja kulttuurikokemukset
- kädentaidot ja luovat aineet
- kieliopintoja, kuten englanti, ruotsi, espanja, kiina, saksa
- digitaaliset taidot ja tietoturva
- eläinaiheisia työtehtäviä ja luontotoimintaa
- harrastuksiin liittyviä sisältöjä
- oman elämän suunnittelua.

9. Aiheita, joita vastaajien mukaan voisi olla koulutuksessa vähemmän

Vaikka suurin osa vastaajista totesi, että mitään sisältöjä ei tarvitsisi vähentää, aineistossa esitettiin joitakin toiveita sisällön keventämisestä. Näitä olivat:

- vähemmän matematiikkaa ja äidinkieltä
- vähemmän siivousharjoittelua
- vähemmän pöydän ääressä istumista
- vähemmän kynätehtäviä.

Lisäksi osa vastaajista koki työhön valmentautumisen määrän jo riittäväksi ja toivoi, ettei sen määrää lisättäisi liikaa.

10. Ehdotettuja sisältöjä TELMA-koulutukseen

Vastaajat toivat esiin myös uusia koulutuksen sisältötoiveita. Aineistossa mainittiin seuraavia sisältöjä:

- uudet kielet (espanja, kiina, saksa)
- taideaineet ja graafinen suunnittelu
- valokuvaus, elokuvan tekeminen ja editointi
- ohjelmointi ja robotiikka
- ensiapukurssit
- eläinaiheiset opinnot
- luontoretket ja yöretket
- liikunnan eri lajit (koripallo, tanssi, biljardi, keilaus)
- kansainvälisyys ja opiskelijavaihdot
- oppimista ulkona ja luonnossa
- hyvinvointiin liittyvät rentoutus- ja palautumistunnit
- mopokurssit.

Vastausten perusteella TELMA-koulutukselta odotetaan monipuolisia, elämyksellisiä ja kiinnostuksen kohteisiin perustuvia sisältöjä, jotka tukevat oppimista, osallisuutta ja itsenäistymistä.

Yhteenveto

Vastaajien mukaan TELMA-koulutuksen odotetaan tukevan opiskelijoiden arkea, hyvinvointia, tulevaisuuden suuntaa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentautumista. Koulutukselta odotetaan käytännönläheistä toimintaa, liikuntaa, ruuanlaittoa, monipuolisia retkiä, kulttuurisisältöjä

sekä mahdollisuuksia oppia uusia taitoja opiskelijan valmiuksien ja mielenkiinnon mukaisesti.

Kiitos kaikille osallistujille arvokkaista näkemyksistä ja fasilitaattoreille keskustelun ohjaamisesta!

Digiraati on oikeusministeriön ylläpitämä ja tuottama verkkopalvelu.

Digiraati on tuotettu yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, kansallisen lapsistrategian, Tampereen yliopiston ALL-YOUTH-tutkimushankkeen, nuorisoalan osallisuuden osaamiskeskuksen ja Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Raadit
Mikä on Digiraati?
Näin osallistut
Ohjeet raatien järjestäjille
Ohjeet uuden raadin luomiseksi
Käyttöehdot ja moderointi

Henkilötietojen suoja, tietoturva ja evästeet
Saavutettavuusseloste
Yhteystiedot